

РЕЦЕНЗІЯ
кандидата педагогічних наук,
доцента Жмуд Оксани Василівни
на дисертаційну роботу Декарчука Сергія Олександровича
«Підготовка майбутніх учителів природничих наук до реалізації
дидактичних функцій інтерактивних електронних додатків до шкільних
підручників»
подану на здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Дисертаційна робота присвячена актуальній проблемі модернізації професійної підготовки майбутніх учителів природничих наук в умовах цифрової трансформації освіти та нормативного закріплення інтерактивних електронних додатків як обов'язкової складової сучасного шкільного підручника. Автор переконливо доводить, що ефективна реалізація дидактичних функцій ІЕД потребує не епізодичного застосування цифрових засобів, а цілісної системи підготовки педагога, сформованої на компетентнісних, технологічних і методичних засадах. Актуальність дослідження не викликає сумнівів з огляду на стрімкий розвиток цифрових технологій та зростаючу роль інтерактивних цифрових інструментів у природничо-науковій освіті.

Дисертант на достатньому науковому рівні обґрунтував вибір теми, її актуальність, визначив мету, завдання, об'єкт, предмет, аргументував використання обраних методів дослідження.

Джерельна база досить валідно відібрана, ґрунтовно проаналізована, викладена на високому теоретичному рівні.

Автор здійснив глибокий аналіз наукових джерел, охопивши вітчизняний і зарубіжний досвід, а також опрацював нормативно-правові документи України та Європейського Союзу, що надало роботі вагомого методологічного підґрунтя. Чітко окреслено суперечності та прогалини у сучасних дослідженнях, які стали підставою для розробки власної концептуальної моделі.

Уся логіка дослідження побудована на поетапній перевірці педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів до реалізації дидактичних функцій ІЕД, що підсилює наукову обґрунтованість здобутих результатів.

Наукова новизна дослідження є вагомою. Автором уперше теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови підготовки майбутніх учителів природничих наук до реалізації дидактичних функцій інтерактивних електронних додатків, а також розроблено структурно-функціональну модель, яка охоплює цільовий, методологічно-змістовий, операційно-діяльнісний і діагностико-результативний блоки. Позитивно оцінено уточнення ключових понять, зокрема «готовність», «професійна підготовка», «дидактичні функції ІЕД», «підготовка до реалізації дидактичних функцій ІЕД до шкільних підручників», а також запропоновану класифікацію функцій (мультимедійна, навігаційна, моделююча, діагностико-коригуюча), яка має високу методичну цінність.

Практична значущість роботи є беззаперечною. Дисертантом удосконалено зміст професійної підготовки майбутніх учителів природничих наук, розроблено вибірккову освітню компоненту «Основи інформаційно-методичного забезпечення природничих наук», створено комплекс методичних матеріалів, що спрямовані на формування в студентів умінь інтегрувати ІЕД у структуру уроку, застосовувати віртуальні лабораторії, 3D-моделювання та інші сучасні цифрові інструменти. Важливим є і те, що результати дослідження впроваджено в освітній процес низки педагогічних університетів України, що свідчить про їхню затребуваність і практичну цінність.

Експериментальна частина виконана якісно: вибірка достатня (374 учасники), етапи експерименту логічно структуровані. Автор доводить значне зростання рівня підготовки студентів експериментальної групи до реалізації дидактичних функцій ІЕД, що забезпечує доказовість і валідність висновків. Апробація результатів здійснена на міжнародних і всеукраїнських

наукових конференціях, що підтверджує відкритість здобувача до наукової дискусії.

Зауваження та рекомендації:

1. Окремі положення наукової новизни сформульовано громіздко та містять надмірну деталізацію, що ускладнює виділення ключових результатів. Рекомендується подати їх у більш структурованому та стислому вигляді.

2. У дисертації подано розгорнуту характеристику дидактичних функцій ІЕД, проте доцільно було б подати узагальнюючу візуальну модель (схему чи матрицю) їх взаємозв'язку з етапами уроку для підсилення практичної цінності матеріалу.

3. Під час опису поняття «готовність» місцями поєднані аспекти готовності до використання та до створення ІЕД. Чіткіше розмежування цих площин сприяло б посиленню концептуальної логіки дослідження.

4. У змісті педагогічних умов поверхнево висвітлені можливі організаційно-технічні обмеження впровадження ІЕД (технічні обмеження, рівень цифрової підготовки учнів) та їх реалізації в умовах звичайного закладу загальної середньої освіти. Їх детальніший аналіз міг би розширити прикладний потенціал отриманих результатів.

5. Під час опису педагогічних умов недостатньо деталізовано, які саме види навчальної діяльності та завдань відповідали реалізації кожної умови. Їх чіткіше структурування підвищило б відтворюваність експериментальної методики.

Усі зауваження мають рекомендаційний характер і не впливають на загальну наукову цінність роботи.

Дисертаційне дослідження С.О. Декарчука є завершеною, логічно побудованою і науково обґрунтованою працею, що поєднує глибокий теоретичний аналіз та експериментальну перевірку. Незважаючи на окремі зауваження, які мають переважно рекомендаційний характер і не знижують загальної якості роботи, дисертація відзначається високою актуальністю,

науковою новизною і практичною значущістю та відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами) та «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), а її автор заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри інформатики
Уманського національного університету

Оксана ЖМУД